

Сезона 2016/2017

Четвртак, 29. и петак, 30. децембар 2016. године
Задужбина Илије М. Коларца у 20 часова

Новогодишњи концерти

Диригент: **Фабрис Болон**
Солиста: **А Бу**, клавир

Програм:

Л. Бернштајн: Дивертименто за оркестар

Allegro non troppo, ma con brio (Sennets and tuckets / Уводне фанфаре)
Allegretto con grazia (Waltz / Валцер)
Mesto (molto moderato) (Mazurka / Мазурка)
Allegro giusto (Samba / Самба)
Allegretto ben, misurato (Turkey-trot)
Adagio lugubre (Sphinxes / Сфинџе)
Slow blues tempo (Blues / Блуз)
In Memoriam – march „The BSO Forever“ (Марш „БСО заувек“)

Трајање: око 15 минута

Џ. Гершвин: Концерт ин Еф за клавир и оркестар

Allegro
Adagio - Andante con moto
Allegro agitato

Трајање: око 30 минута

***

Џ. Гершвин: Ја имам ритам, за клавир и оркестар

Трајање: око 10 минута

Д. Шостакович: *Џез свита* бр. 2

Марш / March – Giocoso. Alla marcia
Први плес / Dance I - Presto
Други плес / Dance II – Allegretto scherzando
Мала полка / Little Polka - Allegretto
Лирски валцер / Lyric Waltz – Allegretto
Први валцер / Waltz I – Sostenuto
Други валцер / Waltz II – Allegretto poco moderato
Финале / Finale – Allegro moderato

Трајање: око 25 минута

Концертмајстор: **Мирослав Павловић**

Овогодишњи новогодишњи концерт је у знаку џеза, мелодија бродвејских мјузикала и звука који нам доноси атмосферу Америке двадесетих година прошлог века. То је доба *Великог Гетсбија*, прохибиције и радијских наступа врских музичара. Уз помоћ радијских апарата оркестар Дјука Елингтона, први наступи Луја Армстронга, као и песме Џорџа Гершвина из популарних мјузикала „пресељени“ су из малих џез клубова у хиљаде кућа и тако допрле до многобројне публике.

Прва на програму је композиција *Дивертименто* Ленарда Бернштајна (1918–1990), америчког композитора, диригента, пијанисте и музичког писца. Бернштајнов опус је опсежан и врло шаролик, али је публици најпознатији као композитор бродвејског мјузикла *Прича са западне стране*. *Дивертименто* је настао 1980. године као поруџбина Бостонског симфонијског оркестра за прославу стогодишњице постојања. Дело се састоји из осам кратких ставова, готово музичких реченица, од којих свака реферира на неки од стилова америчке популарне музике (блуз, самба, *turkey trot*), или на неко симфонијско дело из историје музике (валцер из Шесте симфоније Чајковског, или Бетовенову Пету симфонију чији цитат је употребљен у трећем ставу). Први део последњег става (*In Memoriam*) осмишљен је као омаж преминулим члановима Бостонског симфонијског оркестра, док други део сублимира исечке из претходних ставова уз елементе познатог Штраусовог марша *Радецки*.

Џорџ Гершвин (1898–1937) је познат као композитор великог броја позоришних џез-нумера и песама које су временом постале неизоставни део репертоара сваког џез музичара. Он је такође био и изврстан пијаниста те је у својим композицијама међу првима направио спојеве класичне музике и џеза. Један од таквих „експеримената“ је и *Концерт in F*. Основа композиције је традиционална троставачна форма солистичког концерта са класичним распоредом ставова брзи-лагани-брзи и солистичком каденцом, док се мелодика и ритмика тематских материјала ослањају на структуре карактеристичне за џез мелодије и хармоније. Према речима самог композитора у првом ставу је „користио ритам чарлстона као симбол младости и ентузијазма“. Док други став евоцира *блуз* и *умирујућу*,

ноктурну атмосферу, у трећем ставу се враћа раскошни ритам, са синкопираним одломцима у стилу регтајма.

Дело је премијерно изведено 1925. године у њујоршком Карнеги холу, и сам композитор је био у улози солисте. Након премијере критика је била подељена, јер се дело није могло једноставно жанровски одредити, управо због комбинације класичних и џез елемената. И поред тога, концерт свакако представља значајно дело у Гершвиновом опусу и развоју његовог композиционог стила као остварење занимљиве и провокативне оркестрације, али и захтевне солистичке деонице.

Други део вечерашњег концерта почиње још једном Гершвиновом композицијом, *Ја имам ритам*, варијацијама за клавир и оркестар. За тему је послужила Гершвинова истоимена песма (*I Got Rhythm*), настала за потребе мјузикла *Girl Crazy* (1930), а данас се сматра једним од џез стандарда.

Варијације су завршене јануара 1934. године, када су и премијерно изведене на Гершвиновој турнеји са оркестром Леа Рајсмана. Композитор је дело посветио свом брату и сараднику Ајри, аутору бројних текстова за сонгове и нумере на које је Џорџ писао музику. Након кратког увода и изложене теме у деоницама клавира и оркестра, ређају се карактерне варијације, док последња представља грандиозно финале и заокружење читавог дела.

Дмитриј Дмитријевич Шостакович (1906–1975) један је од најзначајнијих руских композитора 20. века. Његов стил компоновања карактерише комбинација различитих утицаја, те је његова музика пуна тематских и карактерних контраста, али и гротескних елемената и неодређене тоналности. Поред изузетно опсежног опуса *озбиљног* репертоара, Шостакович је оставио и бројна дела *лакшег* жанра у којем значајно место заузима *Џез свита бр. 2*.

Џез свита бр. 2 је настала средином педесетих година прошлог века као *Свита за ревијални оркестар у осам ставова*, али је временом постала познатија као *Џез свита бр. 2*. Пријемчиве и певљиве мелодије, једноставних структура и хармонија, Шостакович је раније компоновао као балетске, позоришне и филмске нумере, а у свити је аутор применио и веома занимљиву оркестрацију, јер су симфонијском оркестру додати саксофони, гитара, хармоника, два клавира и мноштво перкусија. Изузетну популарност *Џез свита бр. 2* је стекла након великог успеха филма Стенлија Кјубрика *Широм затворених очију* у којем је коришћен *Валцер бр. 2* из ове свите. Од тада је овај валцер употребљаван као главна нумера десетине филмова и серија, а цела свита је постала један од омиљених комада оркестара, али и публице широм света.

Ана Ђорђевић*

*У сезони 2016-17, Београдска филхармонија пружа прилику одабраним младим музиколозима да писањем програмских коментара обогате своју стручну праксу.